

51^e Jaargang

Dinsdag 1 maart 2016

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie   Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd   Sprekend verleden

Jezus door Zijn Vader verlaten

Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? (Markus 15:34b)

Op Golgotha werd het om 12 uur in de middag aarde-donker rondom het kruis. Wat heeft dat toch te betekenen? Het lijden van de Borg gaat het dieptepunt bereiken. Christus zal de toorn van God moeten gaan dragen in die drie uren en dat is zo diep en zo verschrikkelijk dat (n)iemand daar getuigen van kan en mag zijn. Het wordt donker om Jezus heen en het is donker in Zijn ziel. Hoe zwaar hoe smartelijk is dat lijden. Hoe groot is de toorn van God over de zonden. De zonden die scheiding maken tussen God en de mens, een onoverbrugbare afstand. Die afstand, die verlatenheid moet Christus beleven in die duisternis. God gaat Zijn Zoon verlaten en als God er niet meer is, dan is dat de hel! Alleen de toorn van God blijft achter en daarbij de helse machten. Wat zal de satan tekeer zijn gegaan in die duisternis! Christus heeft ten volle doorleefd en geleden wat het is om eeuwig verloren te moeten zijn in de hel. Christus heeft daarmee ten volle de straf op de zonde beleefd en doorgemaakt. En dat samengeperst in drie uren. O niet uit te drukken wat dat is geweest voor de Borg. De duisternis rondom het kruis was een zichtbaar teken van het rechtsgeding tussen de Rechter en de Borg.

Maar ook voor de mensen rondom het kruis moet dit een boodschap wezen. Deze duisternis moet de mensen wakker schudden. Ontwaakt gij die slaapt en staat op uit de doden. Zie u niet hoe erg de zonde is? Ziet u niet hoe God vertoornd is over uw zonden? Deze duisternis is een voorbode van de eeuwige nacht! O laat u toch onderwijzen, wat er gebeurt in deze duisternis. Daar is Christus, de Borg, Die plaatsbekledend de toorn van God draagt. Hij leeft in wat het is om eeuwig van God verlaten te moeten worden.

Dat is ook hoorbaar, want na drie bange uren, schreeuwt Hij het uit: *Mijn God, Mijn God, waarom heb U Mij verlaten?* Christus kende de Psalmen. David had dit in Psalm 22 geprofeteerd. Hij had daar zelf ook iets van ervaren. Maar zoals Christus dat ervaren heeft is er nooit één geweest. God van God verlaten!

Nee, de Heere Jezus verloor Zijn Godheid niet! Hij bleef God, maar Hij leed als Mens. Zó moest Hij de Vaderlijke gemeenschap missen. Dat was zo'n smartelijke ervaring voor Zijn gemoed! Daarbij kende Hij een onuitsprekelijke benauwdheid en smart. In de verschrikkingen van de hel. Ondragelijk! Niet uit te drukken! Dan perst een klacht uit Zijn benauwde ziel: *Mijn God, waar bent U? Dit is niet te dragen! Mijn God, waarom het U zich van Mij losgescheurd? Mijn God, Mijn God waarom verlaat Gij Mij?*

Wilde Hij dit lijden dan zo niet? Jawel, gewillig gaat Hij deze weg. Zó lief had Hij de deugden van Zijn Vader en zo lief had Hij Zijn volk.

Hij spreekt Zijn Vader niet aan met "Vader", maar dan toch met "Mijn God". Ja Heere, zoals U Zich nu opstelt tegenover Mij, als een vertoornd Rechter, dan bent U toch nog Mijn God. Ik val daarvoor Mijn God!

Maar waarom toch heeft Christus zó diep geleden.

Het Avondmaalsformulier zegt daarvan: Hij heeft Zich vernederd tot in de allerdiepste versmaadheid en angst der hel, met lichaam en ziel, aan het hout des kruises, toen Hij riep met luider stem: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Opdat wij tot God zouden genomen, en nimmermeer van Hem verlaten worden.

De grote scheiding die de mens door de zonde gemaakt had, heeft Hij weggenomen. Zondaren kunnen weer met God verzoend worden. De schuld Uws volks hebt Gij uit Uw boek gedaan, ook ziet Gij geen van hunne zonden aan. Er is weer een weg tot God terug en dat voor eeuwig! Christus heeft de eeuwige verlatenheid doorgemaakt opdat zondaren eeuwig bij God zouden mogen wonen. Dat is uw toekomst, volk van God! Ja zo is het nu al! O nee, u ervaart dat misschien zo niet. Wat zijn er hier op aarde toch momenten dat het lijkt alsof de Heere u verlaten heeft.

Dat valt níet mee! Sion zegt: *De Heere heeft mij verlaten en de HEERE heeft mij vergeten!* Is dat zo bij u misschien? Hoor eens wat de HEERE dan tot u zegt: Kan ook een moeder haar zuigeling vergeten? Al zou het misschien kunnen, maar zo ben Ik niet! Ik zal u niet vergeten en Ik zal u niet verlaten. O Mijn kinderen, hoor toch, *Ik heb u in Mijn beide handpalmen gegraveerd en uw muren zijn steeds voor Mij!*

Kijk dat is nu zo'n troost in dit leven. Dát is het wat de Borg verdiend heeft aan het kruis. Ik van God verlaten, opdat Mijn volk nooit meer van God verlaten zou worden. Hoort u het volk van God, nooit meer, nooit meer. 'k Zal dan gedurig bij U zijn, in al mijn noden angst en pijn, ja U al mijn liefde waardig schatten, omdat U mijn rechterhand wilde vatten.

J. de Bruin

Glijbaan

Genesis 37:31-32

Toen namen zij Jozefs rok, en zij slachtten een geitenbok, en zij doopten de rok in het bloed en zij deden hem tot hun vader brengen, en zeiden: Deze hebben wij gevonden; beken toch, of deze uws zoons rok zij, of niet.

De zonde komt nooit alleen. De ene zonde lokt de andere zonde uit. Het wordt weleens vergeleken met een ketting. Zoals de ene na de andere kraal aan de ketting wordt toegevoegd, zo wordt de ene na de andere zonde aan elkaar geregen. Of denk eens aan het beeld van een glijbaan. Als je er op gaat zitten, hoef je geen moeite te doen om in beweging te blijven. Je glijdt vanzelf naar beneden en je gaat ook steeds sneller. De zonde wordt daarom ook weleens een hellend vlak genoemd, een glijdende schaal. Het gaat van kwaad naar erger

Bij Ruben zijn de tranen snel weer opgedroogd. En hij heeft meegedacht aan een oplossing om vader Jakob onder ogen te komen. En dan bedenken ze een vreselijk plan. Een plan dat getuigt van onbarmhartigheid en wreedheid. Op een intens gemene manier bedriegen ze hun vader om zo zelf de dans te ontspringen. Ze slachten een bokje en dompelen de mantel van Jozef erin. En dan geven ze een knecht de opdracht om de bebloede kleren van Jozef naar hun vader te brengen. Dat getuigt van lafheid. Ze durven hun vader niet zelf die kleren te geven. Het getuigt vooral van wreedheid en onbarmhartigheid. Ze bereiden hun vader niet eens voor op deze vreselijke boodschap, maar ze confronteren hem keihard met Jozefs kleding. *Vader, we weten het niet zeker, wilt u eens kijken, u zult het beter kunnen beoordelen dan wij: maar is dit de kleding van uw zoon?* Dat moet je je eens indenken. Als de politie op een morgen voor de deur staat en ze laten je moeder het jasje van je broertje of je zusje zien, kapot en onder het bloed. En ze vertellen een verhaal over een ernstig ongeluk en dat het kind onherkenbaar is en ze vragen: *is dit jasje van uw kind? Herken jij het jasje van je broertje?* Je zou toch van ellende en schrik een hartverlamming krijgen? Wat een vreselijke boodschap hebben die broers voor Jakob verzonnen. Wat een onbarmhartig bedrog!

En zien we dat de broers de ene zonde na de andere zonde bedrijven. En dat het bewezen wordt dat de zonde nooit alleen komt. De ene zonde lokt de andere

weer uit. In de zonde is er geen stilstand. Het begint vaak heel klein. Maar het wordt steeds erger. De broers hadden eerst alleen maar een hekel aan Jozef. Ze benijdden hem. Maar die nijd werd haat. En die haat leidde tot ruzie. En daaruit rees het plan om hem te doden. En dat plan is niet pas in Dothan opgekomen, maar dat broeide al veel langer. Het leefde eerst alleen in hun gedachten. Maar in Dothan kwam het tot de daad. En toen gooiden ze Jozef in de kuil. En vervolgens hebben ze Jozef verkocht. En nu gaan ze hun oude vader op een onbarmhartige manier bedriegen. Inderdaad, de zonde staat niet stil. Het is net als een glijbaan. Als je eenmaal glijdt, dan kun je niet meer stoppen. En je gaat ook steeds sneller en je gaat steeds dieper naar beneden.

Zo is het in de zonde ook. Het begint vaak heel klein en voorzichtig. Eerst alleen een gedachte. Daarna een kleine stap. Daarna nog een stap en daarna nog een. En we doen nooit een stap terug. Als een ketting rijgen de zonden zich aaneen. Zo ging het met David. Eerst keek hij alleen maar naar een vrouw die zich waste. Toen kwam er in zijn hart de begeerte naar die vrouw. Daarna heeft hij haar laten roepen. Vervolgens pleegde hij overspel met haar. En het eindigde in moord en leugen.

Misschien herken je het. Je hebt een bepaalde zonde. Je bent bezweken voor een bepaalde verleiding. En dan moet je door. Je bedekt de ene zonde met de andere. Want om de zonde te bedekken ga je liegen. Zodat niemand ontdekt wat je gedaan hebt.

Zo werd Jozef verkocht en zo werd Jakob bedrogen. De Heere waarschuwt ons bij monde van de apostel Jakobus: *Maar een iegelijk wordt verzocht, als hij van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlokt wordt. Daarna de begeerlijkheid ontvangen hebbende baart zonde; en de zonde voleindigd zijnde baart de dood.*

M.A. Kempeneers
makempeneers@kliksafe.nl

Onze belijdenisgeschriften laten zien dat er verschil is in aanpak, begin, inhoud en doel. Hoe dit gekomen is en waarom en waartoe mag bekend zijn. Wanneer we er kennis van nemen, dan dient voor ons te spreken wat hier staat. Het is uit en naar de Schrift. We kunnen er niet omheen. Ons denken of spreken mag nooit tot gelijkstelling met het Woord komen, maar mag ook niet leiden tot afschrijving met de opmerking: we hebben de Bijbel en die alleen.

Schrift en belijdenis

De praktijk laat zien dat men studieboeken of verklaringen gebruikt. Een bezit naar eigen keuze. Soms wordt opgemerkt: die geschriften zijn van eeuwen geleden en de taal is onverstaanbaar. Het is de vraag of dat zo is. Bepaalde woorden of zinnen mogen wat ouderwets overkomen of wat stroef aandoen, maar de zaken waarover het gaat behouden hun betekenis. Gods Woord spreekt voluit in de belijdenis. Vandaar dat ze leidinggevend zijn voor het geestelijk leven en zo ook voor het leven van elke dag. De gave, de waarde en het doel van de prediking kunnen we lezen. Ieder geschrift op eigen wijze en plaats. Ambtsdragers, bijzonder dienaren van het Woord, kunnen er niet omheen voor de zondag en voor door de week. Het is opmerkelijk dat de gereformeerde stelling luidt 'Schrift en belijdenis' voor velen geen prioriteit meer heeft. Voor hen geldt: Schrift en moderne theologie, moderne hermeneutiek. Zo voorgangers denken en leven, dringt door in de kerken. Plaatselijk en geleidelijk aan regionaal en landelijk. Een belijdende kerk wordt een hedendaagse kerk afgestemd op de mens. Het is geen achterhaalde zaak wanneer in en door de belijdenis steeds onderstreept wordt de grote betekenis die de bediening van het Woord heeft. De prediker kan niet om de belijdenis heen. De belijdenis gaat aan de gemeente niet voorbij.

Prediking

Er is verschil tussen leden. Onwedergeborenen en wedergeborenen. Hoe de staat

Verleden en heden

DL V art. 15 Slot

is van een ieder van nature. De prediking van zonde en genade mag niet ontbreken. Het machtige, rijke, gewillige werk van de Heilige Geest mag niet ontbreken. Dit alles heeft vanzelf betrekking op de groei, de zwakheid in de strijd, bestrijding, het leven des geloofs. Maar ook de weg, zoals gezegd is, waarin de Middelaar wordt gekend en de schatten van het verbond worden geschonken, aangenomen en genoten. Confessionele gegevens zijn van betekenis. Onjuist is de mening dat door het spreken van kenmerken en merktekenen van christenen de weg geopend is voor het stellen van zekerheden in de gelovige voor de zekerheid des geloofs, zoals dit laatste benadrukt werd in de Reformatietijd. Velen stellen: Er is een afwijking van de Reformatie door een sterke benadrukking van een christenprediking met diverse ervaringen en belevenissen. Vandaar de roep: we moeten terug naar de Reformatie. Er moet weer komen een leven uit en door de zekerheid des geloofs. Bij goede kennisneming van de belijdenis wordt bemerkt dat in de belijdenis een uitwerking wordt gegeven van de leer van de Reformatie. De opmerking kan gemaakt worden: Welk een nadelig effect kan het eerste hoofdstuk van de Leerregels hebben met het bekende opschrift. Daar staat: Het eerste hoofdstuk van de leer, namelijk van de Goddelijke verkiezing en verwerping. Maar nu dit. Ten eerste is bovenstaande gesteld omdat dit het belangrijkste geschilpunt met de Remonstranten was. Een centraal verschilpunt. De Remonstranten stelden dat de verkiezing van God gegrond is op een door God vooruitgezien geloof bij de mens. Die zienswijze stond niet op zichzelf. Deze visie laat gevolgen zien omtrent de leer die spreekt van het verlossingswerk van Christus. Christus zorgde voor de mogelijkheid om zalig te worden, om te kunnen geloven. Dit is de wil van God. Nu moet en kan de mens komen tot geloven. God de Heere is afhankelijk van de houding van de mens en het doen van de mens. Daardoor werd Gods eer

en Zijn soevereiniteit gekrenkt en dat trof de Dordtse vaders diep. Vandaar dat de Dordtse Synode een besluit toevoegde aan de Leerregels waarin opnieuw werd verklaard overtuigd te zijn dat al haar leeruitspraken aan Gods Woord zijn ontleend en met de belijdenis van de Gereformeerde kerken overeenstemmen. Voor ons is van betekenis dat naast het leerstellige het pastoraal onderwijs goed, herderlijk wordt gegeven.

Schuldig

We dienen niet voorbij te zien wat in hoofdstuk 1 artikel 1 staat. Er wordt niet begonnen bij Gods raad. Calvijn zegt, als het over de uitverkiezing gaat, moeten we niet boven de wolken gaan vliegen om in Gods raad in te blikken. Niet boven beginnen, maar beneden in het dal, in de diepte van onze werkelijkheid. Daar begint hoofdstuk 1 artikel 1. Het begint met de werkelijkheid van alle mensen. Daar horen wij ook bij. De ganse wereld is verdoemelijk voor God. Allen derven de heerlijkheid van God (Rom. 3 en 6). Liggend onder het oordeel van God (Rom. 5:12-19). Artikel 16 van onze Nederlandse Geloofsbelijdenis zegt het zo: Wij geloven, dat het gehele geslacht van Adam door de zonde van de eerste mens in verderfenis en ondergang ligt. Wij geloven, zo begint artikel 16. Als dat een oprechte erkenning en zo ook belijdenis is, dan zien we ons niet als een slachtoffer van, maar als schuldenaar. Wat spreekt dan verder wat in artikel 16 staat alsook waar artikel 2 van de D.L. mee begint. Welk een geestelijk onderwijs en zo leiding wordt gegeven naar artikel 2. Tweeërlei uitwerking van de prediking, artikel 4. De verkiezing in Christus, artikel 7. Verkiezing en geloof, artikel 9. Alles is van God alleen. Niemand ontvangt genade omdat hij gelooft, maar opdat hij komt tot het geloof, het geloven. Dat mag leiden tot uitzien, zelfs tot verwachting. Hoe men komt tot verzekering van de verkiezing staat duidelijk in art. 12. Art. 13 wijst op het nut van de verzekerdheid

van de verkiezing. Herderlijk onderwijs wordt gegeven in art. 16. De genademiddelen met als belangrijke plaats daarin de prediking van Gods Woord en de vrucht ervan, kunnen we lezen in hoofdstuk 3 en 4 en hoofdstuk 5 artikel 4. Iemand schreef: de belijdenis ziet het Woord Gods en zijn verkondiging als een geneesmiddel. Zeker is er geen gelijkstelling van de belijdenis met Gods Woord. Toch behoren we de Heere te danken voor wat Hij gegeven heeft. Want God de Heere leidt door alle omstandigheden heen Zijn Kerk en maakt zo geschiedenis.

Calvijn zegt, als het over de uitverkiezing gaat, moeten we niet boven de wolken gaan vliegen om in Gods raad in te kijken.

Aanvaarding

Zes Mei 1619 werden in de Grote Kerk te Dordrecht voor een groot aantal aanwezigen de Leerregels voorgelezen. Wanneer we denken aan de samenstelling van de synodeleden, dan was die oecumenisch gekleurd. Naast een behoorlijk aantal Nederlandse kerkelijke afgevaardigden waren een aantal professoren uitgenodigd. De Nederlandse afgevaardigden waren bekwame theologen. Zij voelden zich bij de ontstane situatie nauw betrokken.

Dat kan bijzonder gezegd worden van de moderamenleden met als voorzitter Johannes Bogerman. Vanuit verschillende landen rondom ons land waren er afgevaardigden. Ook gereformeerd in naam, woord en daad. De Godsvreze beheerste de synode. De Leerregels werden door alle afgevaardigden, zowel de Nederlandse als de buitenlandse, ondertekend. De gereformeerde kerken van Frankrijk, die niet op de synode van Dordrecht aanwezig konden zijn, hebben hun instemming met de artikelen tegen de Remonstranten betuigd. Op de synode van Alias (6 oktober 1620) is uitgesproken dat zij de Leerregels zouden onderhouden in al hun kerkelijke arbeid. De Nederlandse kerken hebben de Dordtse Leerregels als belijdenisgeschrift of formulier van enigheid aanvaard. Zelfs door kerken in Zuid- Afrika, Noord- Amerika, Australië en Nieuw- Zeeland, kerken die gesticht zijn door Nederlandse emigranten. Welk een eenheid was er op de synode. Ik denk dat daar ook veel van te leren is. Want welk een belangrijke zaken vroegen de aandacht en vroegen om besluitvorming

naar de Schriften. Het laatste stond boven eigen theologisch denken. Onder de synodeleden waren infra- lapsariërs en supra- lapsariërs. Boven- en beneden valdrijvers. Er was verschil in opvatting over de volgorde van Gods besluiten. De zaak is in Dordt geen twistappel geweest. In de hoofdzaken van de leer verstonden men elkaar en werd een eenheid bemerkt. Gezamenlijk verwierp men de stelling dat het geloof de oorzaak is van de verkiezing. Allen beleden het soevereine welbehagen van God. Vandaar de gezamenlijke strijd tegen de wortels van het pelagianisme en het remonstrantisme. Gomarus, een man van stavast en van gezag en van invloed was een supra- lapsariër, maar hij heeft van harte de Dordtse Leerregels ondertekend. In de Leerregels spreekt het infra standpunt.

Verdediging

Na de beslissing te Dordrecht hadden de Leerregels invloed, maar die invloed ging tanen en de afwijking van de gereformeerde leer nam toe. Dordt werd een steen des aanstoots. In de achttiende eeuw, de eeuw der verlichting, zagen Comrie, Holtius, Brahé en Van der Groe zich geroepen om de theologische en geestelijke erfenis van Dordt te verdedigen, nl. de leere in de Dordtse Synode anno 1619 vastgesteld en tot versterking van de liefhebbers der Waarheid om door de vleierende namen van liefde en verdraagzaamheid van de zuiverheid des Evangeliums niet afgeleid te worden.

Echter hun stem was als die van een roepende in de woestijn. Het ging in kerkelijk Nederland al meer bergafwaarts. Vele predikanten namen geen moeite om de Leerregels te lezen. Maar de Heere ging niet heen. In de negentiende eeuw, 9 en 16 mei 1819, hield ds. Schotsman in de Marekerk te Leiden preken ter gedachtenis aan de synode 1618/19. Onder de titel 'Eere- zuil' verschenen de preken. Met veel smaad en hoon werden ze ontvangen en als schandvlek betiteld. In orthodoxe kringen kreeg de verdediging door Willem Bilderdijk een hartelijk onthaal alsook een hart onder de riem. Wonderlijk, Hendrik de Cock zorgde in 1833, als vrucht van Gods genade in zijn leven en 's Heeren voorzienige leiding, voor een heruitgave van de Leerregels. Het woord van een vrome arbeider: indien ik ook maar één zucht tot mijn zaligheid moest toedoen, dan was het voor eeuwig verloren, sloeg in in het leven van De Cock en gaf vrucht. Zoals de contacten met baron van Zuylen van Nijvelt als ook wat de baron De Cock liet lezen. De vrome graaf is De Cocks geestelijke vader geweest. Had De Cock een exemplaar van de Dordtse Leerregels gelezen, hij werd gedrongen te zorgen voor een heruitgave. Zijn reformatische actie werd ingeleid met de leuze: Terug naar de Canones! (Leerregels). Is die oproep, die aansporing vandaag onnodig? Een vraag het onderzoeken waard en vanzelf het gesprek.

M.C. Tanis

Van de redactie

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 15 maart 2016. Kopij graag binnen donderdag 3 maart.

Ontmoetingsdag Werkendam

Zaterdag 2 april D.V. zal onze ontmoetingsdag weer gehouden worden in het kerkgebouw van de Chr. Geref. Kerk te Werkendam, Binnengriend 27. Net als andere jaren valt dit op de zaterdag na Pasen. De Stichting 'Bewaar het Pand' bestaat dit jaar vijftig jaar. We willen daar op onze ontmoetingsdag aandacht aan geven. Nu we dit schrijven zijn nog niet alle sprekers bekend, zodat wij de namen nog niet kunnen doorgeven. Wel zijn de onderwerpen bekend. Die kunnen we dus wel doorgegeven in deze aflevering van ons blad. Evenals andere jaren heft het bestuur van 'Bewaar het Pand' gekozen voor een thema dat naar diverse kanten zal worden uitgewerkt. Centraal staat de gedachte 'Bewaar het Pand.' Dit zal toegespitst worden ten eerste op de prediking, ten tweede op de sacramenten, ten derde op de confessie (de belijdenis) en ten vierde op de bewaring door de Heere. We hopen van harte dat u op 2 april de reis naar Werkendam zult ondernemen. Het Woord van God staat centraal, maar ook de onderlinge ontmoeting en het gesprek met elkaar zijn van wezenlijk belang. De Heere geve ons een gezegende ontmoetingsdag die samenbindend en behoudend mag werken.

AvH

SLUITINGEN

In "Terdege" schreef een dochter van wijlen br. W. Bron over de kerk waar zij in haar jeugd heeft mogen verkeren. Haar vader was afkomstig uit Siegerswoude; hij verhuisde naar Staphorst en sloot zich vandaaruit aan bij onze gemeente in Zwartsluis.

Zij vertelt iets over deze gemeente. Het zal voor sommigen herkenning oproepen, zeker voor de predikanten die door de jaren heen daar mochten voorgaan. Zij is van mening dat een kerk of gemeente tot het uiterste zou moeten gaan om te blijven bestaan. Dus niet te snel sluiten. Ik denk niet dat men de gemeente Zwartsluis te snel heeft opgeheven, maar haar kijk op de zaak is toch van belang. Toen Zwartsluis te klein werd om als gemeente zelfstandig te kunnen blijven voortbestaan, werd het een station, een preekplaats vanuit de gemeente Genemuiden.

Er was nog een ontboezeming over een kerksluiting, in dit geval van de hand van dr. A. Huijgen, die zijn jeugd mocht doorbrengen in Bunschoten. Hij schreef daarover in "de Waarheidsvriend". Ook zijn woorden zijn getoonzet in een weemoedige setting. Het kerkgebouw "De Bron" lijkt definitief gesloten. Dat zijn diep ingrijpende besluiten. De kerkenraad zal hiervoor allerlei argumenten hebben moeten aanvoeren bij de gemeentelieden, waaronder een behoorlijk deel maar moeilijk kon loskomen van deze kerk. Er zijn in elk kerkverband wel bepaalde gebouwen die van grote betekenis zijn geweest. Dat geldt onder ons vooral van een kerk als die van Utrecht- Centrum, het gebouw aan de Wittevrouwensingel. Befaamde voorgangers, zoals Professor Wisse en ds. P. de Smit hebben mede die kerk gestempeld. Ik noem verder kerken zoals de Raaks in Haarlem, de Lauriergrachtkerk in Amsterdam, de kerk van Rotterdam-West aan de Coloniestraat. De Bron in Bunschoten heeft ook iets weg van een kerk, die de geur ademt van de Christelijke Gereformeerde prediking. De kerk heeft dienst gedaan als de toen nog enige CG kerk in dat dorp, onder bekende voorgangers, die ik hier niet met name hoeft te noemen; u kunt hun namen aantreffen in het jaarboek.

Mijn eigen herinneringen gaan terug naar ruim vijftig jaar geleden.

Door bepaalde omstandigheden kwam ik reeds in mijn studententijd betrekkelijk vaak in Bunschoten. Mijn zwager, Ds. Brons, was er toen predikant. Mijn eerste gemeente was Nijkerk, op korte afstand van Bunschoten. Bunschoten-Spakenburg neemt een nadrukkelijke en niet alledaagse plaats in op de kerkelijke kaart. Lang geleden vond er een opwekking plaats, evenals in het reeds genoemde stadje Nijkerk. Hierdoor kenmerkte deze gemeente zich door geestelijke wortels, die sterk Schriftuurlijk bepaald waren. Er was in die dagen een ouderling, br. Wouter de Jong, die veel heeft mogen betekenen voor de gemeente, ook voor de predikanten. Zo waren er in de kerkenraad en in de gemeente meer, die de Heere mochten vrezen. Dit geslacht heeft geleefd in de Bron. Kerksluitingen maken indruk op het kerkvolk, dat jaar in jaar uit de kerkbanken heeft bevolkt. Hun kinderen werden er gedoopt, begrafenissen van dierbaren vonden er plaats of

je huwelijk werd er bevestigd. Door deze omstandigheden is er een emotionele band met een kerkgebouw. Dat geldt dan zeker ook van de Bron, een markant gebouw met een voorname uitstraling. Een kerksluiting is altijd en overal een verdrietige zaak.

Er klinkt ook een boodschap in door. Er kunnen allerlei oorzaken zijn voor de loop der dingen. Maar, wie de geestelijke nood peilt in ons land, waar machtige en sprekende kerken overbodig zijn geworden, beseft ook dat er zich een kaalslag in het hart van ons volk heeft voorgedaan. In Kampen is dat momenteel ook aan de orde nu de Bovenkerk en de Burgwalkerk straks hun deuren zullen sluiten.

Meestal gebeurt dat in andere kerken. Maar Zwartsluis en Bunschoten zeggen ons dat ook onze kerken niet ontkomen aan dit verschijnsel. Zo zien we de secularisatie steeds dichterbij komen. Verstaan wij allen deze boodschap? Er zijn er steeds meer die er niet zo mee zitten als er een kerk dicht gaat. Men gelooft in nieuwe kerkvormen die weinig meer te maken hebben met een gebouw. Men droomt van een geloof zonder kerk. Zulke gedachten werken kerk ontbindend. In tijden van vervolging kan de kerk ondergronds moeten gaan, maar als land en volk de kerk niet meer nodig hebben en geen raad meer weten met een Godshuis, is dat aangrijpend. Ik weet niet welke oorzaken in Bunschoten precies hebben geleid tot het genoemde besluit, maar het is altijd een ernstige zaak. Dat gaat niet alleen op voor deze gemeente, alle gemeenten en alle richtingen hebben ermee te maken.

Op dit punt kan de geschiedenis uitkomst bieden. Vanuit het verleden komt de vraag op of een opwekking zoals toen ook nu nog zou kunnen plaats vinden? Het is moeilijk te zeggen of dat nog zou kunnen; we kunnen wel zeggen dat het zou moeten. Een herorientatie op het geestelijke erfgoed alleen kan redding brengen. Dat moge dan de verwachting van kerkenraad en gemeente zijn, in Bunschoten en overal, ook in mijn en uw gemeente. Het is de prediking van de toren van Siloam. Zo'n opwekking begint altijd en overal met de erkenning dat we de Heere verlaten hebben. Als dan verder dorre beenderen herleven kunnen, dan kan de Heere ook in Nederland nog wonderen doen. Laat dat ons gebed zijn.

Ik weet dat dit stichtelijke woorden zijn, die ook weer makkelijk gezegd kunnen worden. Zoals het ook zo snel gezegd wordt bij dergelijke gebeurtenissen dat Gods werk doorgaat. Maar dan wilt u daar toch ook wel wat van zien?

Christus heeft gesproken over de tempel van Zijn lichaam. Die tempel blijft overeind en die Kerk wordt behouden. Wij breken af, wij hebben de tempel van Zijn lichaam zelfs eigenhandig neergehaald. Maar Hij bouwt op en gelukkig wie een steen in die tempel zijn mag. Kan het ook van ons gezegd worden: Deze en die is daar in geboren?

P. Roos

De wonderlijke begrafenis van de Heere Jezus (1)

En daarna Jozef van Arimathea (die een discipel van Jezus was, maar bedekt om de vrees der Joden), bad Pilatus, dat hij mocht het lichaam van Jezus wegnemen; en Pilatus liet het toe. Hij dan ging en nam het lichaam van Jezus weg. (Johannes 19: 38)

We kennen allemaal de geschiedenis van Jona. De profeet die onwillig was om naar Ninevé te gaan. Jona vlucht in de tegenovergestelde richting. Maar God komt hem tegen in een verschrikkelijke storm. En de loeiende stormwind die de golven van de zee opzweept, onderstreept het: God is vertoornd over Jona's ongehoorzaamheid. Dan wordt Jona overboord geworpen. Hij komt terecht in het ingewand van een grote vis. Hij verblijft daar drie dagen en drie nachten. En de zee komt tot bedaren.

Het teken van Jona

Met die overbekende geschiedenis vergelekt de Heere Jezus Zijn eigen begrafenis. Want Hij zegt: *'gelijk Jonas drie dagen en drie nachten was in den buik van den walvis, also zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde'* [Mattheus 12: 40].

Dat is om verschillende redenen een treffende vergelijking. Allereerst: ook Jona heeft zijn verblijf in het ingewand van de vis ervaren als een graf [Jona 2: 2]. Ten tweede: evenals Jona werd uitgespuwd door de vis en op het droge terecht kwam, zal Christus uit het graf opstaan. Ten derde: evenals de toorn van God die zichtbaar werd in de woelige wateren van de zee, tot bedaren kwam toen Jona overboord ging, is de toorn van God over de zonde van al de Zijnen gestild door Christus' dood en begrafenis. En tenslotte: evenals Jona's verblijf in de vis een wonder was, is ook Christus' begrafenis een wonder.

Over die wonderlijke begrafenis willen we – aan de hand van George Hutchesons verklaring op het Johannesevangelie – Deo volente enkele keren nadenken.

Bij de goddeloze

De Heere Jezus is écht gestorven. In so-

bere bewoordingen heeft Johannes dat in zijn Evangelie meegedeeld. Wel, nu de Heere Jezus gestorven is, moet Zijn lichaam ook begraven worden. Maar wie zullen dat doen? Onwillekeurig denken we aan de discipelen van de Heere Jezus. Of aan de vrouwen die op Golgotha aanwezig zijn geweest.

Alleen: zij zouden nooit toestemming krijgen om het lichaam van Jezus van het kruis af te nemen. De lichamen van degenen die ter dood gebracht werden door het Romeins gezag, bleven namelijk eigendom van de Romeinen. Gewoonlijk zorgden zij dan ook voor de begrafenis. Zo zullen ze het nu ook van plan geweest zijn. Misschien hadden ze op Golgotha al drie graven gemaakt of één groot graf, waar de gekruisigden alle drie tegelijk begraven konden worden. Dat dat de bedoeling was, blijkt uit Jesaja 53: 9: *'Men heeft Zijn graf bij de goddeloze gesteld'*.

Jozef

Maar dan gebeurt er iets wonderlijks. Onverwachts verschijnt daar Jozef. Hij is afkomstig uit Arimathéa, hetzelfde plaatsje dat in het Oude Testament Ramataim-Zofim of Rama wordt genoemd. Waarschijnlijk is hij echter in Jeruzalem komen wonen. Daar heeft hij dan niet alleen een woning betrokken, maar ook een nieuw graf gekocht [Mattheus 27: 59-60]. Jozef van Arimathéa leefde bij de werkelijkheid, dat het de mens gezet is eenmaal te sterven.

In Lukas 23 wordt Jozef van Arimathéa *'een raadsheer'* genoemd. Dat wijst erop dat hij tot het sanhedrin behoorde, de Joodse hoge raad die de Heere Jezus ter dood veroordeeld heeft. Maar Lukas haast zich, op te merken dat Jozef niet bewilligd heeft in het vonnis. Wellicht was hij tijdens de veroordeling afwezig. En het belangrijkste wat over Jozef wordt

gezegd: hij is iemand *'die ook zelf het Koninkrijk Gods verwachtte'*. Johannes noemt hem zelfs *'een discipel van Jezus'*. Maar dan wel een discipel die Jezus *'bedekt'*, in het verborgen, volgde. Jozef kwam niet voor de Naam van Christus uit. De vrees dat hij uit het sanhedrin zou worden gestoten, dat hij zijn positie en aanzien zou kwijtraken, dat hij uit de synagoge geworpen zou worden, was te groot.

Vrijmoedigheid

Maar nu de vijandschap tegen Jezus tot een hoogtepunt geklommen is; nu men Hem aan het kruis genageld heeft; nu alle discipelen weggevlucht zijn; nu Petrus Jezus tot driemaal toe verloochend heeft...

Uiterekend nú heeft Jozef vrijmoedigheid om naar Pilatus te gaan. Hij vraagt toestemming om het lichaam van de Heere Jezus weg te nemen. En vervolgens zien we hem op klaarlichte dag naar Golgotha gaan. Om voor het oog van iedereen die het maar zien wil, het lichaam van de Heere Jezus van het kruis af te nemen.

Hoe is dat mogelijk? Hoe kan het dat de vrees voor de Joden het nu niet meer wint? Hoe kan het dat Jozef *'zich verstout'* [Markus 15: 43]?

Dat is nu vrucht van het sterven van Christus. Hier ziet u iets van de kracht die er uitgaat van de gestorven Zaligmaker. Door de kracht van Zijn dood worden dode zondaren tot leven gewekt. Maar door diezelfde kracht wordt ook de mond van Gods vreesachtige kinderen geopend. En ontvangen zij vrijmoedigheid om voor Zijn Naam uit te komen. Toen en nu. Laten Gods kinderen, die zo door mensenvrees gedrukt kunnen worden, er ootmoedig een beroep op mogen doen!

A.J.T. Ruis

De angst dat mensen verloren gaan... (6)

Twee uitspraken zijn het die aanleiding tot deze serie artikelen vormen. De ene van een dominee uit Zwolle (cgk): “De angst dat mensen verloren gaan, is bij mij niet zo sterk...” De andere van een VU-hoogleraar (cgk): “Wat is dat voor goed nieuws: als je niet gelooft, ga je naar de hel? Dat is geestelijke chantage. (...) Dat is wat ik noem: leunstoeltheologie, (...) negentiende-eeuwse opwekkingsevangelisatietheologie dat mensen in de hel komen tenzij ze Jezus persoonlijk aannemen. Orthodoxe protestanten denken vaak nog op die manier.”

In de vorige artikelen ging ik vooral in op die eerste uitspraak. Nu wil ik nog kort aandacht geven aan die tweede. Eerlijk gezegd vind ik ze van een verbijsterende inhoud. Het moet voor een reformatorisch christen nauwelijks nodig zijn om ze uitvoerig te weerleggen. Chantage zou het zijn: het verkondigen van de ene weg tot de zaligheid en daarbij ook het heilloze alternatief noemen, de hel. En het zou behoren bij een inmiddels achterhaalde theologie: de bewering dat de weg van iemand die weigert te buigen voor Koning Jezus, uitloopt op de eeuwige duisternis buiten God en Christus. Is het inderdaad zo dat een dergelijke verkondiging cru en hard is? En dat ze de verdenking van hardvochtigheid en onbewogenheid meebrengt? Ondertussen komen ze wel overeen met veel getuigenissen in de Heilige Schrift. Johannes 3: 36, waar sprake is van de toorn van God, citeerde ik al eerder in deze kolommen. Ik wijs nu op een ander woord, afkomstig uit de mond van de Heere Jezus: “Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: die Mijn Woord hoort en gelooft Hem die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven en komt niet in de verdoemenis, maar is uit de dood overgegaan in het leven” [Joh. 5:

24]. Ongetwijfeld bedoelde de Heere Jezus dit exclusief. Dat betekent: wie Zijn Woord niet hoort en wie niet gelooft in de Zoon van God, die zal het eeuwige leven niet ontvangen. Die zal voor eeuwig veroordeeld zijn!

Dr. Stefan Paas, van wie de bedoelde uitspraak is, bezigde ze in een interview waarin hij een andere visie op evangelisatie bepleit. De kerk niet meer in de rol van actieve profetische verkondiger, maar meer als priesterlijke aanwezige. De blik van de kerk niet zozeer gericht op buiten, op het winnen van zielen voor Christus, maar op haar eigen functioneren als priesterlijke gemeenschap. De kerk als plaatsvervangende eucharistievierende functie in de wereld. Over dit nieuwe concept zou veel te zeggen zijn. Daar zijn deze artikelen niet voor bedoeld.

Wel is duidelijk dat in deze visie de oproep tot persoonlijke bekering en het appel de toekomstige toorn te ontvliden, niet passen. Dit accent wordt als verouderd en als niet meer toepasbaar terzijde geschoven. Zeker wanneer daarbij nadrukkelijk het eeuwige oordeel ter sprake zou komen. Hoezeer ik ook de bewogenheid van onze broeder met de geseculariseerde mens proef, ik vrees dat dit alternatief geen recht doet aan de opdracht die Christus aan Zijn kerk gaf.

Voorbeeld

Juist deze dagen las ik weer eens de beroemd geworden preek die Jonathan Edwards op 8 juli 1741 hield te Enfield in New England, Massachusetts. Hij preekte n.a.v. Deut. 32: 35. De titel van zijn preek alleen al doet huiveren: “Zondaren in de handen van een toornend God.” Edwards laat het gewicht van Gods toorn over de zonde in deze preek zwaar voelen. Hij wijst

erop dat natuurlijke mensen door de hand van God als het ware gehouden worden boven de put van de eeuwige afgrond. Ze hebben het verdiend om daar te komen. Vanwege hun innerlijk verderf zijn ze al veroordeeld. God is immers verschrikkelijk getergd. Zijn toorn tegen hen brandt hevig. Ze kunnen niet het minste doen om die toorn te stillen. De duivel wacht op hen. De hel grijpt naar hen. Haar vlammen omgeven hen om hen te verteren. In het kort: ze hebben geen toevlucht. Alleen de vrijmachtige en onverplichte genade van deze vertoornde God kan hen redden van het verderf.

Edwards richt zich in deze preek rechtstreeks tot zijn hoorders. “De boog van Gods toorn is gespannen. De pijl ligt op de pees. Gods rechtvaardigheid richt de pijl op uw hart en spant de boog. Alleen het loutere welbehagen van God houdt die pijl terug. Zo zult u liggen in de handen van een toornend God. U die niet weet van die grote vernieuwing van hart door de almachtige kracht van Gods Geest op uw ziel. U die ermee onbekend bent om wederom geboren te worden en een nieuw schepsel te worden. U die veel dingen in uw leven hervormd hebt en die allerlei godsdienstige aandoeningen in uw binnenste kent, maar ook niet meer dan dat...” De prediker roept degenen die zich hierin herkennen moeten op om het voor de Heere te belijden en Hem te voet te vallen. “Nu hebt u een buitengewone gelegenheid, een dag waarin Christus de genadegedeeft heeft open geworpen en staat te roepen en met luide stem te wenen over arme zondaars. Een dag waarin velen tot Hem vluchtten en geweld deden op het Koninkrijk Gods [Matth. 11: 12].

En men noemt Zijn naam .... Vader der eeuwigheid

Jesaja 9:5

Het is een voorrecht voor een land en een volk wanneer het een koning heeft die lange tijd regeert. Maar alle aardse koningen sterven. De Messias regeert eeuwig. Zijn regering zal nooit eindigen. De Messias heeft een onvergankelijk koninkrijk. Zijn heerschappij is eeuwig en altijd hetzelfde. Dat komt uit in de naam: Vader der eeuwigheid.

Vader

De Messias wordt een Vader genoemd. De naam kan alleen op Christus worden toegepast, niet op koning Hikzia. De Naam Vader mag aan niemand anders dan aan de eerste Persoon in het Goddelijk Wezen gegeven worden. De Messias draagt de naam Vader in een geheel andere zin. Soms wordt de Vadersnaam aan het gehele Goddelijke Wezen gegeven. Iemand die ergens de auteur of oorzaak van is, is vader. Jabal en Jubal worden vaders genoemd van hen die tenten bewoonden en die in harpen en orgelen handelden. Zij waren er de uitvinders van. De duivel wordt een vader der leugenen genoemd, want hij is de oorzaak, de werkmeester van de leugen. Zo wordt aan God de naam Vader gegeven. "Vader in de natuur door schepping en onderhouding, Vader in de wedergeboorte en aanneming tot kinderen."

Vader der eeuwigheid

De Messias wordt Vader der eeuwigheid genoemd. Het gaat over een onbegrensde eeuwigheid. Omdat de Messias God is, is Hij eeuwig. Hij is van eeuwigheid bij de Vader geweest en zal zijn tot in eeuwigheid. De Messias is in alle kracht en macht een eeuwige Vader. Zijn uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid, zo schrijft Micha. Hij was al voordat Hij geboren werd. Hij was er voordat Abraham er was. Hij was er voor alle dingen er waren. Hij is gisteren en heden Dezelfde en tot in der eeuwigheid. Die is, en Die was en Die komen zal. Christus heeft van eeuwigheid een Vaderschap. Hij is de Vader der eeuwigheid en zo de oorsprong daarvan. Hij is ook de eeuwige Vader omdat Hij de oorsprong van alles is, zowel in de natuur als in de genade. De Zoon is de Vader van de eeuwige besluiten Gods aangaande de schepping en de verlossing. Door alle eeuwen en tijden heen heeft Hij Zich in de wereld als een Vader gedragen en wel in het bijzonder voor Zijn Kerk. Hij is de Vader der eeuwen omdat hij de eeuwen en de tijden heeft voortgebracht. De Messias heeft alles geschapen en onderhoudt alles. Als Vader beschermt en verlost Hij Zijn Kerk de eeuwen door. Christus is voor de Zijnen de enige oorzaak van de eeuwige zaligheid. Hebr. 5:9 'Hij is hen een oorzaak van eeuwige zaligheid geworden.' Hij geeft de Zijnen het eeuwige leven. Hij is de waarachtige God en

het eeuwige leven. "Zo is Hij dan als Middelaar de Vader, de oorsprong en oorzaak van de zalige eeuwigheid."

Toepassing

Dat de Joden en de heidenen die heerlijkheid in de Heere Jezus zagen. "Dat zij Hem als de eeuwige God leerden kennen en de zalige eeuwigheid in Hem zochten!" Velen zijn er die Hem niet zoeken als Vader der eeuwigheid. Zij zoeken hun geluk in dit aardse leven en bekommeren zich niet om de eeuwigheid. Zij zijn als de rijke dwaas. Anderen betrouwen op de barmhartigheid van God in het algemeen en zoeken de eeuwigheid buiten Christus. Er zijn er die vertrouwen op eigen waardigheid en godsdienstigheid. "Buiten de Heere Jezus om hebben zij zichzelf als de oorzaak van de eeuwigheid in het oog." De tijd zal eenmaal voorbij zijn. De eeuwigheid staat voor de deur. "Die dan Jezus niet tot een Vader van zijn eeuwigheid heeft, zal geen andere eeuwigheid dan die met de duivelen deelachtig worden." De eeuwige pijn en het eeuwige vuur zal hun deel zijn. Zoek de Heere Jezus om in Hem als de Vader der eeuwigheid gevonden te worden. Dood is niet dood. Denk aan de onsterfelijkheid, aan de eeuwigheid. "Hoe ongelukkig is een mens wiens ziel buiten Jezus is." Al wordt u zo oud als Methusalem, u zult sterven. Wat baat alle rijkdom, als je na dit leven niet gelukkig wordt? Aan de eeuwigheid komt nooit een eind. We worden hooguit zeventig of tachtig jaar. Wat is er dwazer dan niet te denken aan de eeuwigheid? De lichamen die men oppronkt, zullen van de wormen gegeten worden. Zie aan de onvergankelijkheid van het eeuwige leven deel te krijgen. Er is geen Vader van de eeuwigheid dan de Heere Jezus alleen. "Vlucht dan, ontledigd van uzelf, en van alles wat schepsel is onder het gezicht van uw onmacht en van Gods toorn, naar de Heere Jezus toe!" Kinderen Gods, u dient alleen de Messias de eer te geven, Die de Vader der eeuwigheid is. De Messias geeft als Vader leiding en voedsel aan u. Hij zal voor u zorgen. Verwacht het voor de eeuwigheid van de Vader der eeuwigheid. Bij het sterven gaat u over in de eeuwige zaligheid.

A. van Heteren

Wees Gij mijn Borg

Ik kreeg van iemand de volgende vraag, of het bestaat dat een zondaar op een gegeven moment een welgevallen krijgt in de straf op zijn zonde. Verwezen werd naar Mozes die bij Gods welverdiende oordeel over het volk tegen de Heere zegt: Delg mij nu uit Uw boek!

Ik heb de gedachte dat een zondaar een welgevallen krijgt in de uitvoering van Gods recht wel horen preken en ook wel gelezen. Maar om een dergelijke gedachte te onderbouwen met de aangehaalde woorden van Mozes is ten enenmale onjuist. U kent de geschiedenis van het gouden kalf. Het volk had zich de ondergang waardig gemaakt. Maar bij de ontsteking van Gods toorn bidt Mozes al: O HEERE! waarom zou Uw toorn ontsteken tegen Uw volk, hetwelk Gij met grote kracht en met een sterke hand uit Egypteland uitgevoerd hebt? Exodus 32:11. Mozes bidt dit uit oprechte liefde tot de Naam des Heeren, maar ook uit onbegrijpelijke liefde voor het volk. Die liefde blijkt ook als hij zegt: Nu dan, indien Gij hun zonden vergeven zult! doch zo niet, zo delg mij nu uit Uw boek, hetwelk Gij geschreven hebt.

Mozes zegt hier: Heere, er is slechts één hoop voor dit zondige volk, namelijk dat Gij het de gruwelijke zonden vergeeft! En indien Uw toorn toch woeden moet, laat mij dan maar omkomen! Straf mij dan maar! Mozes toont hier oprechte liefde tot zijn God, Die hij aanbidt in Zijn recht maar tevens om Zijn genade.

Duidelijk is het dat Mozes hier een beeld is van de grote Middelaar des verbonds, de Heere Jezus Christus, Die uit volmaakte liefde tot de Vader en Diens eer, maar ook uit onbegrijpelijke zondaarsliefde Zich aanbodt om Borg te zijn. Mozes kon niet plaatsbekledend sterven. Hij had immers zelf verzoening nodig. Maar de Heere Jezus is het volkomen Lam, dat de zonden der wereld weg neemt. De Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen, Jesaja 53:6. Zelf zonder schuld, kon Hij ander-mans schuld voldoen! Mozes had zelf schuld, en kon dus de schuld van anderen niet voldoen!

Nu een vraag, die eerbiedige overdenking vereist: had de Heere Jezus een welgevallen in de straf op de ongerechtigheid? Ik meen van niet. Dan zou er immers een lichtstraal in de duistere nacht van lijden en hellevaart zijn geweest? Als ons immers één ding duidelijk is uit het lijdensevangelie, is het wel dit dat de Heere in bange nood uitgeroepen heeft: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?

En toen Hij de lijdensbeker aangereikt kreeg, daar in die duistere hof van Gethsemané, is Hij toen niet panisch van angst geweest en bedroefd tot de dood? Heeft Hij toen niet tot drie maal toe gebeden dat deze beker aan Hem mocht voorbijgaan? O ja, Hij had het recht des Heeren lief. Zelf was Hij immers ook God, van Wie wij zingen dat Hij het

recht bemint? Maar in Zijn menselijke natuur moest Hij het vreselijkste ondergaan wat een mens kan meemaken, namelijk de uitgieting van de toorn van God!

En als de Zoon Zelf zo geleden heeft, bestaat er dan zoiets bij een zondig mens, dat hij, ziende op zijn zonden, tot de Heere zegt: Werp mij maar weg van Uw Aangezicht, werp mij maar in de hel?

Ik zal u een enkele zin doorgeven uit een preek die ik las: "Toen Hizkia zijn aangezicht naar de wand keerde, werd het bij hem een dag van rechtsverheerlijking en rechts-overneming. En rechtsoverneming is een welgevallen nemen in de straffen onzer ongerechtigheid. Gij zijt het met God eens. Ge geeft God gelijk en je neus ligt in het slijk. Je hoeft niet meer bekeerd te worden, je hoeft geen bloed, je hoeft geen Jezus meer, je hoeft geen genade meer. Je hebt geen advocaat meer nodig".

Hoe nodig is het om deze zaken zuiver te zien en dicht bij Gods Woord te blijven. Wie in het licht van Gods heiligheid zichzelf leert kennen, zal ervaren: Zo Gij in 't recht wilt treden, o HEERE, en gadeslaan, onze ongerechtigheden, ach, wie zal dan bestaan?

Laten wij de meest bekende boetepsalm als voorbeeld nemen, Psalm 51. David verootmoedigt zich daar diep. Hij heeft gezondigd tegen de Heere. Nu zal God rechtvaardig zijn als Hij David zou verlaten en overgeven aan het verderf, zoals Hij bij Saul heeft gedaan.

Maar hoort u David ergens zeggen: Heere, ik zwijg, want ik hoef geen genade meer, ik hoef geen vergevend bloed meer. Hoort u hem dat zeggen? Nee, nergens! Hij smeekt slechts om genade: Wees mij genadig o God! Want in die boven aangehaalde preek komen we slechts een mens tegen in zijn stinkende hoogmoed. Niet om genade vragen is immers niets dan pure hoogmoed! Wat leert mij de Heere? Dat ik het heil diep en diep verzondigd heb. Maar toch roep ik er om. Ik heb Gods genade en vergeving van mijn schuld ten enenmale verbeurd, en toch roep ik: O God, wees mij de zondaar genadig! Dat leert mij de Heilige Geest. In het zaligmakend werk in een zondaar wordt die zondaar op het diepst vernederd. En Gods Naam wordt op het hoogst verheerlijkt als Hij een goddeloze rechtvaardigt.

De belijdenis blijft: Ik heb het bedekkend bloed niet verdiend; ik heb de tussenkomst van een Advocaat diep verzondigd, ik heb de hel verdiend! Maar wie dat beleefd, siddert ook: Verloren gaan wil hij niet. Al heeft hij het duizend maal verdiend. Gods toorn smaken wil hij niet, al

moet hij erkennen: Ik ben Uw gramschap dubbel waardig. Het is niet waar dat Hizkia 'geen bloed en geen Jezus en geen Advokaat' meer hoefde. Hoe komt men erbij! Hij heeft juist gesmeekt om een Borg. Dat is bijbels en zo leert het mij de Heilige Geest.

Wat een wonder dat er voor schuldbelijdende mensen vergeving is! En dat alles op grond van Christus' volmaakte offerande! Want hoe Hij ook tegen het ledigen van de lijdensbeker opzag, toch heeft Hij Zich na bange strijd met Gods wil vereend. De drinkbeker die Mij de Vader gegeven heeft, zal Ik die niet drinken? En hoe Hij ook opzag tegen het wegzinken in helse pijn en smart, verlaten van God, toch is Hij die weg gegaan. Uit volkomen liefde tot het recht van Zijn Vader. Maar ook uit ondoorgroondelijke en eeuwige liefde tot zondaren, die de dood eeuwig verdiend hebben. Nu is er verhooring voor Hizkia's. Nu wordt hun ziel liefelijk omhelsd. In de weg van ware vernedering klinkt het mij tegen: Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, Ik heb verzoening gevonden, Job 33:24.

K. Hoefnagel

Kraamzorg

In verwachting?

Onze kraamverzorgende:

- ✓ verlenen vroegtijdige assistentie bij de bevalling thuis of in het ziekenhuis
- ✓ geven professionele begeleiding bij de borstvoeding
- ✓ delen kennis met de moeder over de verzorging van de baby
- ✓ zijn alert op medische complicaties bij moeder en baby
- ✓ dragen zorg voor de hygiëne en de huishouding
- ✓ zorgen voor het hele gezin
- ✓ zijn geschoold om zorg te geven na een keizersnede
- ✓ werken vanuit een reformatische levensovertuiging

Cliënten waarderen ons met een 9.4

Voldoet dit aan je verwachting?

Schrijf je dan in op www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

Fiscaal advies voor predikanten & administratieve ondersteuning voor kerkenraden

Drs. Arjan Pul RB
Belastingadviseur

- Ruime ervaring in het verzorgen van aangiften en aanverwante fiscale zaken
- Administratieve ondersteuning kerkenraden (salarisverwerking kostert e.d.)
- Netwerk voor kerkrechtelijke vraagstukken en schuldhelpverlening

Van Lienden & Kooistra
— ACCOUNTANTS ADVISEURS —

Barneveld 0342 - 400 625 Rhenen 0317 - 615 686 vlkadvisers.nl/predikanten

Vakantie en rust in de prachtige Eifel!
Tel. 0049-6594258990 en
www.huizesolagratia.nl

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand.**

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@klikSAFE.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 22,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 23,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR, Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN
Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn

**Dag en nacht bereikbaar
en in elke regio**

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen
Bestel vrijblijvend het boekje "Mijn laatste wens"
www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

WARRING
KLEDING

Passend gekleed

Als ambtsdrager wilt u graag goed en passend gekleed zijn. Warring kleding, met een ruime collectie kostuums, overhemden en stropdassen helpt u graag bij het maken van uw keuze. Kleine aanpassingen zijn geen probleem en worden door onze coupeuses snel uitgevoerd.

Openingstijden
Dinsdag - zaterdag van 9.30 - 17.30 uur
Vrijdag koopavond

Burg. Lodderstraat 52, 4043 KM Opheusden, T 0488 - 44 20 00
Bruinehorst 23, 6744 PA Ederveen, T 0318 - 57 81 10

WAT IS UW ENIGE TROOST, BEIDE IN LEVEN EN STERVEN?

In Duitsland wordt deze vraag nauwelijks meer gesteld op de kansels. Helpt u ons mee om deze zuivere leer in het Duitstalige gebied weer bekend te maken?

Zie onze website www.svvhed.org voor informatie. Of bel 0345 - 58 08 10, ook voor een presentatie.

Voor giften: NL35 ABNA 0548 9879 20.

Begrafenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begrafenissen

Hardinxveld-Giessendam	Dordrecht e.o.	Waardenburg
0184 - 61 11 54	078 - 641 27 40	0418 - 65 20 39

H. de Jongh   D.D.E. Melioste   M.K. Ligthart   A.J. van Lieburg

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Bemoedig Messiasbelijdende jongeren in Israël!

Joods-christelijke jongeren in militaire dienst hebben het niet makkelijk. Vaak voelen zij zich eenzaam op hun legerbasis.

Met steun van o.a. het Isaac da Costa Fonds worden jaarlijks 220 Purimpakketten naar hen gestuurd.

Helpt u ook mee? Maak uw gift over naar:

NL91 RABO 0395 219 582

Like onze Facebookpagina om op de hoogte te blijven!

www.dacostafonds.nl   [f/dacostafonds](https://www.facebook.com/dacostafonds)

ISAAC DA COSTA FONDS

OPEN DAG

Pabo - Pedagogiek - Lerarenopleidingen - Masters

12 maart

www.driestar-hogeschool.nl

Driestar hogeschool

 Driestar educatief